

лення неправових культурних контекстів, в яких права людини набувають більш гармонійного соціального звучання.

Список використаної літератури:

1. Принципи, які стосуються статусу національних установ, що займаються заохоченням і захистом прав людини [Паризькі принципи]: Додаток до Резолюції 48/134 Генеральної Асамблеї ООН від 20 грудня 1993. URL:<http://www.ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/international-cooperation/international-instruments/paris-principles.html>
2. Национальные правозащитные учреждения. История, принципы, роль и функции. Серия материалов по вопросам профессиональной подготовки № 4 (Rev. 1). Нью-Йорк, Женева: Управление Верховного комиссара ООН по правам человека. 2010. 211 с.
3. Nussbaum M. C. Education and Democratic Citizenship: Capabilities and Quality Education. *Journal of Human Development*. Vol. 7:3. P. 385–395.
4. Христова Г. Позитивні обов'язки держави у сфері протидії дискримінації. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 4 (75). С. 11–20.
5. Погребняк С. Роль принципу недискримінації в загальній концепції рівності. *Вісник Академії правових наук України*. 2007. № 3. С. 23–34.
6. Пономарьов С. Ю., Федорович І. Ю. Запобігання та протидія дискримінації в Україні: посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування. К.: Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. 74 с.

ДЖУРАЄВА ОЛЕНА ОЛЕКСІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри загальнотеоретичної юриспруденції,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОМУНІКАТИВНОЇ ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

У сучасній науковій літературі при визначенні поняття «функції держави» дослідники здебільшого акцентують увагу на виокремленні основних напрямів її впливу на різноманітні сфери і галузі суспільного життя з метою забезпечення їх стабільного розвитку, а отже, і належного рівня законності та правопорядку в публічно-приватному житті. Цим підходом, безумовно, не обмежується вся палітра доктринальних визначень цього складного загальнотеоретичного поняття, яке може тлумачитися також, зокрема, через вираження сутності держави шляхом забезпечення системи відповідних соціальних інтересів, як засіб вирішення державою практичних завдань у процесі суспільного

розвитку, як закріплені у законодавстві напрями її діяльності тощо [4, с. 269].

Конституційна практика більшості держав підтверджує існування в сучасній державі технологічних (владних) функцій. Критерієм виділення цих функцій виступають способи діяльності держави. Крім законодавчої, виконавчої і судової функцій, до даного класу іноді відносять інформаційну, фінансову, територіальну, оборонну функції, функцію програмування і планування та інші, хоча і визнають відсутність системи чітких критеріїв такої класифікації [3, с. 48–49].

У цілому, погоджуючись із запропонованою диференціацією, доцільно звернути окрему увагу на інформаційну або комунікативну функцію, яка характеризує напрями та види діяльності так званої четвртої влади – засобів масової інформації. Адже у сучасному світі визначальним фактором практично всіх державотворчих процесів стала інформація, що прискорила процеси глобалізації та інтернаціоналізації. Специфіка інформації як ресурсу впливає на «розосереджуваність» елементів інформаційної функції і змішування її з іншими напрямками державної діяльності.

Як зазначає О.М. Лошихін, у науці чітко намітилася тенденція оформлення і доктринального визнання інформації (комунікації) як самостійного напрямку державної діяльності. Втім, лише в останні роки почали з'являтися наукові публікації, присвячені дослідженню інформаційної функції держави. Однак серед учених-правознавців сьогодні немає єдності думки не тільки щодо історії виникнення, сутності, змісту, суб'єктно-об'єктного складу та механізму реалізації цієї функції держави, а й щодо її іменування. Зокрема, використовуються терміни «інформаційна функція держави», «інформаційно-комунікативна функція держави», «комунікативна функція держави».

Попри дискусійність цього питання, категорія «комунікативна функція держави» є найбільш оптимальною. Адже комунікація – це власне й обмін інформацією, що має на увазі суб'єкт-об'єктні відносини та обов'язкове застосування принципу зворотного зв'язку. А саме це сьогодні і стає метою всієї системи публічної влади та управління, насамперед у контексті перспективи проведення в Україні конституційної, адміністративної, муніципальної та інших реформ, потреба в яких сьогодні вже не викликає сумніву. Курс на формування так званої сервісної держави, що має швидко та якісно надавати громадянам і організаціям публічні послуги, необхідно налагодити взаємодію публічно-владних структур із громадянами та організаціями, тобто комунікацію, взаємний обмін інформацією, що сьогодні має нерівноправний, далеко не партнерський і зовсім нерівний характер, як того вимагають принципи розвитку демократичної, соціально-правової держави та громадянського суспільства.

Комунікативна функція має свій зміст, способи і структури, своє забезпечення. Специфіка цієї функції полягає у способах її впливу на

суспільство: цілеспрямована інформованість населення, а часом маніпулювання суспільною свідомістю, інші способи передачі інформації створюють необхідні умови для існування та функціонування інших галузей влади, всієї держави [1, с. 265–266].

Загалом, «комунікативна» – прикметник від іменника «комунікація» (з лат. *communico* – спілкуюсь із кимось; зв'язок, повідомлення). Цим словом позначається термін, що має багато значень і визначень, однак головна ідея, закладена у його зміст, – процес збільшення спільності та єдності між учасниками (спілкування) на основі передавання та одержання «повідомлень» (інформації). Автор цього визначення – провідний американський теоретик медій Д. Мак-Квейл зазначає, що «існують теоретичні розбіжності щодо того, чи слід вважати комунікацією передавання чи висловлення повідомлення само собою, без доказів рецепції, впливу або досягнення мети. Найважливіші аспекти стосуються двох питань: ступеня реакції або зворотнього зв'язку є також соціальним зв'язком» [2, с. 487].

Специфіка інформації як ресурсу впливає на розосереджуваність елементів комунікативної функції та поєднання з іншими напрямками і видами державної діяльності, то ця функція є похідною від функції держави щодо захисту прав і свобод людини, а також політичної, економічної, соціальної та інших об'єктних функцій держави, тому що здійснення будь-якої з них неможливе без інформаційного компонента.

У сучасних умовах, можна стверджувати, що комунікативна функція має всі істотні ознаки функцій держави, що виділяються в сучасній теорії держави. Ця функція держави є цілісним та самостійним напрямом та видом діяльності держави в інформаційній сфері, важливість правового регулювання якої зумовлена об'єктивними процесами інформатизації державно-правових процесів, політичних та соціально-економічних відносин.

Список використаної літератури:

1. Лошихін О.М. Комунікативна функція у системі функцій сучасної держави / О.М. Лошихін // Публічне право. – 2013. – № 2 (10). – С.263–268.
2. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / перекл. з англ. О. Вольна, Г. Статків / Деніс Мак-Квейл. – Львів: Літопис, 2010. – 538 с.
3. Проблеми реалізації Конституції України: теорія і практика / [відп. ред. В. Ф. Погорілко]. – К.: А.С.К., 2003. – 652 с.
4. Сунегін С.О. Функції сучасної держави: питання аксіологічного осмислення / С.О. Сунегін // Альманах права. – 2017. – Вип. 8. – С. 269–277.